

Utredning

Förutsättningar för att öppna ett seniorcenter, likt Hagdahlska huset, i Aktivitetshuset i Skäggetorp

Diarienummer: KOF 2018-307
Datum: 2021-09-27
Handläggare: Malin Forsling Parborg
Organisation: Kultur- och fritidsförvaltningen

Innehåll

1	Bakgrund	4
1.1	Kommunala mål	4
2	Förutsättningar	5
2.1	Agora (aktivitetshuset i Skäggetorp)	5
2.1.1	Verksamhet riktad till äldre	5
2.1.2	Samverkan och samarbeten	5
2.2	Hagdahlska huset - Seniorcenter	6
3	Slutsats - rekommendation	7

1 Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2020-08-25, § 172 att ge i uppdrag till Kultur- och fritidsförvaltningen att i samråd med Social- och omsorgsförvaltningen utreda förutsättningarna för att öppna ett seniorcenter, likt Hagdahlska huset, i Aktivitetshuset i Skäggetorp. Åtterrapporering av utredningen ska ske till kultur- och fritidsnämnden och äldre- och vårdnämnden.

Under hösten 2021 har intervjuer med berörda samt information från företrädare för Hagdahlska huset och Agora, samt andra närliggande verksamheter samlats in. Vidare har Agora och Hagdahlska husets uppdrag, syfte, särdrag, styrkor, likheter, samverkans- och utvecklingsmöjligheter granskats för att utröna möjliga vägar framåt, vilket presenteras nedan.

1.1 Kommunala mål

Utvecklingen av Agora är bland annat kopplad till följande av kommunfullmäktiges mål:

- **Trygg och attraktiv kommun:**
Linköping är en kommun där invånarna känner sig trygga och har framtidstro. Satsningar på arbete, skola och fritidsaktiviteter och samarbete med näringsliv och föreningsliv har byggt en attraktiv kommun där alla människor har likvärdiga möjligheter att utveckla sina förmågor och forma sina liv efter egna drömmar.
- **Attraktiv kommun:**
Linköping är en kommun där den enskilde kan påverka och bidra till kommunens utveckling. Linköpingsborna skapar själva eller tar del av ett stort och varierat kultur-, idrotts- och fritidsutbud.

Vidare är verksamheten kopplad till följande av kultur- och fritidsnämndens mål:

- **Kommunövergripande mål:** Trygg och attraktiv kommun
 - **Nämndmål:** En medskapande kultur- och fritidsverksamhet (Medskapande i planering och utveckling av uttrycksformerna inom kultur och fritid)
- **Kommunövergripande mål:** Attraktiv kommun
 - **Nämndmål:** Attraktiva mötesplatser, anläggningar och besöksmål
 - **Nämndmål:** Utmanande och inspirerande kultur- och fritidsutbud
- **Kommunövergripande mål:** Goda villkor för ett jämlikt, meningsfullt och hälsosamt liv
 - **Nämndmål:** Kultur-, idrotts- och fritidsutbud för alla

2 Förutsättningar

2.1 Agora (aktivitetshuset i Skäggetorp)

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för verksamheten inom Agora vilken bland annat omfattar målgruppen 65 år och äldre. Verksamheten har även kontakt med exempelvis äldreboenden med målgruppen 65 år och äldre som äldrenämnden ansvarar för.

Syftet med Agora (aktivitetshuset i Skäggetorp) är att skapa möjligheter för en meningsfull fritid och erbjuda en mötesplats för Linköpingsbor i alla åldrar. Äldre utgör en av flera målgrupper som inkluderas i den nya mötesplatsen och Agora har sedan verksamheten öppnades 2019 aktivt skapat flera aktiviteter som riktats mot målgruppen äldre.

Utvecklingen av Agora har föregåtts av ett omfattande förarbete i form av en förstudie, en livsstilsundersökning, fokusgrupper för olika åldrar samt en bred dialog med både föreningslivet och Linköpingsborna. Detta arbete ligger till grund för den inriktning och utformning som huset har sedan start 2019.

Agora innehåller bibliotek, café, scen, ateljé, musikstudio och mycket mer. Syftet med huset är att skapa möjligheter för en meningsfull fritid och erbjuda en mötesplats för Linköpingsbor i alla åldrar. Detta har också påverkat bredden i föreningar som deltagit i förarbetet. Huset har i uppdrag att fungera som ett nav för initiativ från föreningslivet i stadsdelen samt möjliggöra att broar byggs mellan stadsdelen Skäggetorp och andra delar av Linköping.

2.1.1 Verksamhet riktad till äldre

Under den tid som verksamheten i Agora varit igång har flera aktiviteter riktats mot målgruppen äldre genomförts, exempelvis anordnar olika studieförbund grundkurs i data, lär dig din mobiltelefon med mera i den Digitala Studion. På torsdagar finns en riktad verksamhet för seniorer med skapande verksamhet i Ateljén med stöd från pedagog. I verksamheten finns ett flertal äldre som dagligen besöker Agora för att exempelvis läsa tidningar, låna dator, kopiera och göra utskrifter.

2.1.2 Samverkan och samarbeten

Såväl unga som äldre ses som två av flera målgrupper som inkluderas i verksamheten, vilket innebär möjligheter för såväl enskilda som föreningar att engagera sig och mötas i Agora. Sådan verksamhet etableras och utvecklas i nära samverkan och samarbete med t.ex. föreningar, organisationer och kommunala verksamheter.

Fram till pandemin har flera insatser och kontakter till samverkan och inbjudningar gjorts. Verksamheten har haft möten med Hagdahlska Huset, presenterat Agoras verksamhet på nätverksträff i idéhuset och varit i kontakt med äldreboenden i Skäggetorp. Verksamheten har vidare haft uppsökande

verksamhet på Stiglötsgatan äldreboende, Gåsen äldreboende och Attendo servicehus i Skäggetorp. Verksamheten har även genomfört visningar för PRO.

Under pandemin har viss verksamhet och samverkan behövt bordläggas, dessa planeras återupptas när pandemin tillåter. Kulturhuset Agora har dock under denna tid kunnat skapa digitalt innehåll samt verkat som en plats för såväl regional som kommunal produktionsplats och sändningsplats för aktiviteter riktad till äldre. Vidare har exempelvis seniortider ordnats där äldre kunnat boka in sig enskilt för att få tillgång till datorer, tidningar och böcker. Damernas bokcirkel, målarkurs för äldre samt uppsökande verksamhet där Agora med cykel erbjudit boktips samt lämnat ut reserverade böcker har fortsatt. I den verksamheten har ett starkt band kunnat skapas med varje individ så att den riktade verksamheten kan erbjuda och stötta utifrån varje individs behov. Sedan starten 2019 har även verksamheten beaktat besökarnas rättighet att forma aktiviteter och evenemang, exempel på detta är kvinnorådet där flera av de aktiva är äldre seniorer. Likaså har Agora utvecklat ett nära band till flertalet äldre som dagligen besöker verksamheten och nyttjar dess utbud.

2.2 Hagdahlska huset - Seniorcenter

Hagdahlska huset - Seniorcenter är en central mötesplats för personer som är 65 år eller äldre. Verksamheten startade 2009 (12 år) och utgår från att höja kvaliteten i vård och omsorg om äldre.

Seniorcentrets syfte är att vara en naturlig mötesplats för personer som är 65 år och äldre och ska framförallt vända sig till ensamma som behöver mer stimulans i tillvaron. Målet är även att det ska drivas av och med pensionärer. Anställd personal finns endast där som stöd och för att kunna förmedla information. En styrgrupp bestående för närvarande av tio pensionärer från olika pensionärsorganisationer och tre anställda som representerar olika yrkesområden ansvarar för värdskapet och program. Verksamheten är beroende av frivilliga volontärer som ställer upp som värdar. Volontärerna är aktivt delaktiga i lokalen och dess verksamhet.

Hagdahlska huset har vanligtvis öppet måndag till fredag kl.10.00–16.00 när pandemin inte påverkar dess verksamhet. Seniorcentret drivs till stora delar av volontärer som är värdar eller leder olika aktiviteter. Under pandemi har verksamheten med volontärer fått pausats men återupptas nu under hösten 2021.

Seniorcentrets fokus är att vara en plats för de äldre som har behov att mötas men som inte i någon större omfattning behöver vård eller omsorg. Besökarna är ofta personer som genom uppmuntring kan delta och utforma verksamhetens utbud själva.

Ett samarbete med aktivitetsombuden på serviceboenden har även påbörjats för att personer med behov av omsorg även ska kunna ta del av det utbud som erbjuds av Hagdahlska huset.

Verksamheten tillhandahåller café, minigym(anpassat för äldre), IT-stöd, aktiviteter samt en visningsmiljö. Visningsmiljön är ett skyltfönster där man kan ta del av olika hjälpmedel som finns på marknaden samt att kommunens digitala lås och trygghetslarm som används i hemtjänsten presenteras. Även information som kan vara bra att veta utifrån hörselstyrning, tillgänglighetsanpassade mobiler med mera visas. En äldrelots finns även på plats en dag i månaden som stöttar de äldre med exempelvis frågor om äldreomsorg, boende osv. Arbets-/Fysioterapeut finns även tillgänglig på plats en dag i veckan.

Förstagångsbesökaren är ofta en person som hittat till centret via IT-stödet. Upptagningsområdet är merparten från innerstaden men besökare kommer från flera andra områden inkl. från andra kommuner. Stammisar kommer varje dag och merparten av dessa är från närområdet (innerstaden).

De äldre kan via seniorcentret genom delaktighet skapa sig ett sammanhang där de är efterfrågade, behövda och sedda i sin vardag.

Hagdahlska erbjuder flera aktiviteter och evenemang så som föreläsningar som utgår från ett hälsofrämjande perspektiv. Vikten av rörelse synliggörs extra och centret har ett väletablerat samarbete med Linköpings Universitet som genom studenter föreläser. Seniorcentret har dagligen en programpunkt som utformats och ansvaras för av de olika pensionärsföreningarna. En sådan programpunkt kan vara boule eller en föreläsning.

3 Slutsats - rekommendation

Som tidigare konstaterats är Agoras en flexibel mötesplats för Linköpingsbor i alla åldrar där särskilda aktiviteter och service riktar sig till äldre likt ett seniorcenter. Äldre utgör en av flera målgrupper som inkluderas i den nya mötesplatsen och sedan start 2019 riktar verksamheten i Agora kontinuerligt både i egen regi och genom samverkan aktiviteter mot målgruppen äldre.

Under utredningens gång har det synliggjorts att det via framtagandet av Linköpings kommuns kulturpolitiska programs handlingsplan finns flera åtgärder där insatser och aktiviteter föreslås som innefattar verksamheter riktad till äldre i enlighet med Hagdahlska Husets och Agoras uppdrag och möjliga utveckling. De förslag som anges i handlingsplanen har tagits fram av kultur- och fritidsförvaltningen i samverkan med kommunens bolag och förvaltningar och där synliggörs bland annat behov i att skapa uppsökande verksamhet, motverka ofrivillig ensamhet samt bidra till meningsfulla sociala sammanhang i de miljöer där äldre lever och bor.

Under pandemin har viss verksamhet på både Agora och Hagdahlska seniorcentret pausats helt eller minskats.

Hagdahlska huset – Seniorcenters och Agora kulturhus verksamheter tillhandahåller likartade aktiviteter och verksamheter. Exempelvis erbjuder de båda caféverksamhet, IT-stöd, evenemang och möjlighet för, samt samverkar med ideella föreningar och frivilligorganisationer. På båda platserna finns möjlighet för äldre att träffas och interagera med varandra för att minska ensamhet och ge en möjlighet till samvaro.

Skillnaden i verksamheterna är att Agora bedrivs som ett kulturhus och genomför uppsökande verksamhet ute i sitt närområde medan Hagdahlska huset – Seniorcenters fokus är att erbjuda ett utbud för målgruppen äldre som möjliggör en meningsfull fritid. Agora erbjuder ett utbud till äldre som utgår från att utöva och uppleva aktiviteter inom flera områden dock främst utifrån kulturella upplevelser och skapande. Hagdahlska huset – Seniorcenters erbjuder ett utbud som utgår från att man gör något eller lyssnar gemensamt utifrån ett hälsofrämjande syfte.

Vidare har det synliggjorts under utredningens gång att en stor del av de aktiviteter som erbjuds på Hagdahlska huset kan genomföras i egen regi hos Agora av verksamheten själv eller i samverkan med Hagdahlska huset, föreningslivet med flera. Möjlighet till att skapa en regelbunden verksamhet som riktar sig till äldre finns genom att dels verka som arrangör men också som plats för arrangörer exempelvis pensionärsföreningar.

Agora och Hagdahlska huset - Seniorcenter ser båda positivt på att etablera en samverkansfunktion där verksamheterna synliggör varandras verksamheter och utbud till målgruppen äldre och på så sätt skapar en gemensam arena där de kan nå varandras kundpunkter för ett berikande i befintlig verksamhet.

Båda verksamheterna ser flera möjliga utvecklingsområden som kan skapa synergieffekter i befintliga verksamheter där de genom att synliggöra sina skillnader och styrkor men synliggöra varandras utbud kan komplettera och nå fler besökare inom målgruppen äldre över 65 år.

Agora byggdes med syfte att skapa möjligheter för en meningsfull fritid för Linköpingsbor i alla åldrar genom en flexibel mötesplats. Byggnadens öppna planlösning utgår från att så många målgrupper som möjligt inkluderas i verksamhetens aktiviteter och evenemang. Utifrån detta bedöms byggnadens rumsliga gestaltning inte lämpad för att en sluten verksamhet adderas där den öppna flexibla planlösningen bryts.

Att addera ett seniorcenter i byggnaden riskerar istället att Agoras nuvarande verksamhet begränsas istället för att kompletteras. Verksamhet till äldre kan utökas genom samverkan och redan idag görs detta på flera plan.

Agora är idag i befintligt utförande en tillgänglighetsanpassad mötesplats som kan välkomna och idag redan välkomnar äldre samt som arrangerar ett brett utbud av aktiviteter både specifikt för målgruppen äldre samt för flera åldersgrupper. Agoras styrka blir med det att de i sin verksamhet dagligen

skapar möjlighet till intergenerationella möten där äldre kan mötas inom och över generationsgränserna. Agora erbjuder även verksamhet som genom intresseområde kan nyttjas av flera åldersgrupper samtidigt som specifika insatser görs för olika åldersgrupper och dess behov/intressen.

Agora erbjuder, liksom ett seniorcenter, verksamhet för äldre, i samverkan med föreningsliv och organisationer m.fl., och inom ramen för ordinarie verksamhet som pågår, utvecklas och etableras vid Agora.

Förutsättningarna att ta emot äldre liksom ett seniorcenter finns redan vilket gör att någon särskild verksamhetsförändring ej är nödvändig.

Verksamheterna har genom det Kulturpolitiska programmets handlingsplan möjlighet att skapa insatser som erbjuder en omfattande verksamhet till äldre boende i Skäggetorp.